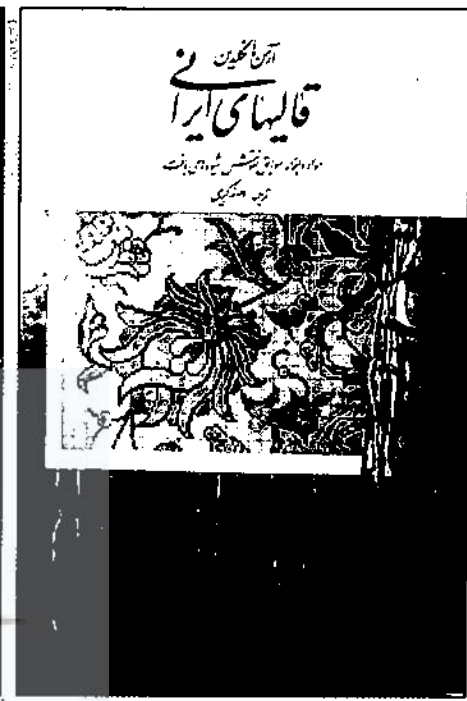
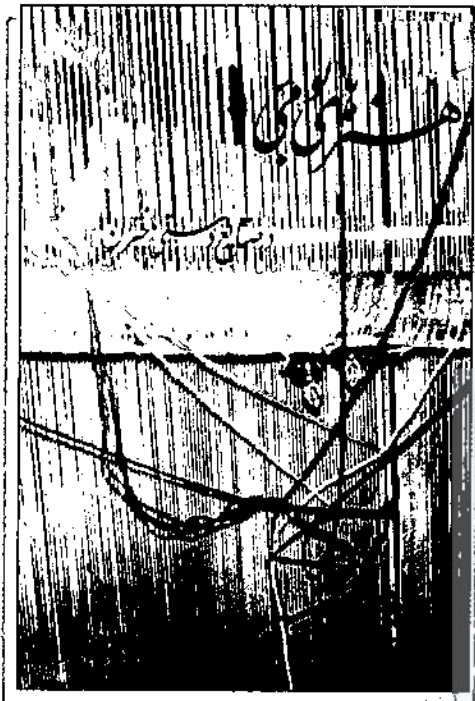

معرفی منابعی در زمینه فرش ایران

فهرست حاضر به معرفی تعدادی از کتاب‌های فرش و کتاب‌های اختصاصی و کتاب‌هایی که به طور ضمنی مباحث مربوط به فرش را مطرح می‌کند و می‌پردازد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

ا افروز، امیرابراهیم. نظری اجمالی به فرش ایران، [بی جا]: [بی تا]، ۱۳۵۵، جدول، نمودار.
اکرم، فیلیس. یافته‌های دوره اسلامی: دوره نخستین اسلام و زمان سلجوقیان، مترجم: زرین دخت شیخ، تهران: سازمان صنایع دستی، ۱۳۶۱، ۱۹۶ ص.
الله‌داد، رضا؛ حسن مرادی. قالی بافی (صنایع دستی)، سال اول آموزش متوسطه عمومی (طرح کاد)، تهران: وزارت آموزش و پرورش، ۱۳۶۶، ۱۱۶ ص، مصور، طرح، جدول، نقشه.

ب بابامقدم، مسعود شفیق و حسن تبرانیان. گره عشق، مترجم: کریم امامی، تهران: بنیاد عرب‌زاده، مدیرفنی: محمد زنجانی.
بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران. اداره بررسی‌های اقتصادی، بررسی صنعت فرش دستباف،

آزادی، سیاوش. فرش ایران، ترجمه به انگلیسی: روبرت پیترز، تهران: موزه فرش، ۱۳۵۶، ۱۱۵ ص، مصور، طرح، نقشه، جدول.

الف
ادواردز، سیسیل. قالی ایران، مترجم: مهین دخت صبا، تهران: انجمن دوستداران کتاب، ۴۲۵ ص، عکس، طرح، نقشه، چاپ اول، ۱۳۵۷، (چ ۲، ۱۳۶۸، فرهنگسرا) اشبندر، اریک. قالی‌ها و قالیچه‌های شهری و روستایی ایران، مترجم: مهشید تولایی؛ محمدرضا نصیری، تهران: فرهنگسرا، ۱۶۰ ص، رحلی (گالینگور)، ۶۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۴، ۳۰۰۰ ریال.

اشبندر، اریک. قالی و قالیچه‌های ایران، جلد دوم، مترجم: گروه مترجمین، تهران: فرهنگسرا (پساوی)، ۱۵۲ ص، رحلی، ۲۳۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۲، ۴۵۰۰ نسخه.

تهران، ۱۳۶۳، ۶۳ ص، جدول
بدای، فیح‌الله. نیازجان و فرش ترکمن، تهران: فرهنگان، ۷۰ ص، رحلی، ۳۵۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۱، ۵۰۰۰ نسخه.
برگی از قالی خراسان. گردآورنده: تورج ژوله، تهران: شرکت سهامی فرش ایران، ۱۴۶ ص، رحلی (گالینگور)، ۶۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۵.
بوگولیویف. فرش‌های ترکمن، مترجم: ناز طباطبایی دیبا، تهران: موزه فرش، ۱۷۸ ص.
بوگولیویف. فرش ترکمن، تهران: بی تا، ۱۸۳ عکس، طرح، نقشه.
به‌آذین، م. الف (محمود اعتمادزاده). قالی ایران، تهران: ابن‌سینا و فرانکلین، ۱۳۳۴، ۱۵۳ ص، قطع رقعی.
پ

پرستش، محمد نقاشی قالی، تهران: بی نا، ۱۳۳۱، ص ۲۲

پرهام، باقر؛ مصطفی نیرومند. بررسی صنعت فرش در ایران: منطقه قالی بافی همدان، تهران: سازمان برنامه و بودجه، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی (گروه جامعه‌شناسی)، ۱۱۹، ص، مصور، عکس، جدول، نقشه. پرهام، سیروس. قالی بولور دی، تهران: شرکت سهامی کتاب‌های جیبی، چاپ اول، ۱۳۵۲، ۵۶ ص.

پرهام، سیروس؛ سیاوش آزادی. دستباف‌های عشایری و روستایی فارس، تهران: امیرکبیر، ۳۱۲ ص، جلد اول، رحلی، ۸۵۰ ریال، چاپ دوم، ۱۳۷۰، ۳۳۰۰ نسخه.

پرهام، سیروس. دستباف‌های عشایری و روستایی فارس، ج ۲، تهران: امیرکبیر، ۴۲۸ ص، رحلی، ۱۰۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۱، ۳۳۰۰ نسخه.

پرهام، سیروس. شاهکارهای فرش بافی فارس: فارسی - انگلیسی، تهران: سروش، ۳۷۶ ص، رحلی (شمیز)، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۳۰۰۰ نسخه.

پوپ، آرثر ایهام. شاهکارهای هنر ایران، مترجم: پرویز ناتل خانلری، تهران: فرانکلین، ت

تناولی، پرویز. قالیچه‌های شیری فارس از مجموعه منیوه و پرویز تناولی، با مقدمه ریچارد ایتینگهاوزن، تهران: دانشگاه تهران، ۱۳۵۶، ۹۹ ص، مصور، نقشه.

تناولی، پرویز. قالیچه‌های شیری فارس، تهران: سازمان جشن و هنر، ۱۳۵۷، ۱۵۴ ص، تناولی، پرویز. جل‌های عشایری و روستایی ایران، تهران: فرهنگسرا (یساولی).

تناولی، پرویز. قالیچه‌های تصویری ایران، تهران: سروش، ۳۴۱ ص، ۹۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۶۹، ۵۰۰۰ نسخه.

تناولی، پرویز. نان و نمک، تهران: کتابسرا. تناولی، پرویز. تاجه‌های چهارمحال، عکاس: مجید احتشامی... (و دیگران)، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۱۱۸ ص، خشتی (سلفون)، ۳۵۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۷، ۲۵۰۰ نسخه.

ریماند، س.م. راهنمای صنایع اسلامی، مترجم: عبدالله فریار، ۳۸۶ ص، چاپ اول، ۱۳۶۵.

س:

سازمان صنایع دستی ایران. اداره طرح و بودجه، بررسی صنایع دستی منطقه گنبد کاووس، تهران: ۱۳۶۳، ۳۴ ص، مصور، طرح، جدول و نقشه.

توفیق، فیروز؛ باقر پرهام. بررسی صنعت فرش در ایران: منطقه قالی بافی کاشان، تهران: سازمان برنامه و بودجه، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، ۱۳۴۴، ۱۰۰ ص، مصور، طرح، جدول و نقشه.

توفیق، فیروز و دیگران. منطقه قالی بافی آذربایجان - همدان - کاشان - کرمان، تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران، چاپ اول، ۱۳۴۵.

توفیق، فیروز؛ عباس خاقانی؛ داریوش به‌آذین. بررسی صنعت فرش در ایران، منطقه قالی بافی آذربایجان، تهران: سازمان برنامه و بودجه؛ موسسات مطالعات و تحقیقات

اجتماعی (گروه جامعه‌شناسی)، ۱۳۴۸، ۱۰۷ ص، مصور، عکس، جدول، نقشه.

توفیق، فیروز؛ مصطفی نیرومند. بررسی صنعت فرش در ایران: منطقه قالی بافی کرمان، تهران: سازمان برنامه و بودجه؛ مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی (گروه جامعه‌شناسی)، ۱۳۴۶، ۱۰۲ ص، مصور، طرح و جدول. توتونچیان، ناهید. فرش در ایران، تهران: دانشکده هنرهای تزئینی، بی تا، ۴۱ ص، عکس.

ج:

جمالی، مهین. کارگاه قالی و گلیم و نگاهی به تاریخچه قالی بافی و گلیم بافی دز ایران، تهران: وزارت فرهنگ و هنر، اداره کل آفرینش هنری و ادبی، ۱۳۵۵، ۶۵ ص، مصور، عکس، طرح و جدول.

جهانشاهی افشار، ویکتوریا. فرآیند و روش‌های رنگرزی الیاف با مواد طبیعی، تهران: دانشگاه هنر، ۲۵۰ ص، چاپ اول، ۱۳۷۵.

چ:

چینی، حبیب. قالی بافی در ایران، تهران: وزارت اقتصاد، بی تا، ۳۸ ص، مصور، جدول، نقشه.

ح:

حسن بیگی، محمدرضا؛ محمود سیدصدر. گلیم بافی، تهران: سازمان صنایع دستی ایران، ۱۳۶۴، ۷۳ ص، طرح، جدول و نقشه.

حشمتی رضوی، فضل‌الله؛ دکتر حسن آفریاد، فرشنامه ایران. تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی «پژوهشگاه»، چاپ اول، ۱۳۷۴.

حشمتی رضوی، فضل‌الله؛ چشم‌اندازهای فرش ایران، تهران: بنیاد عزیززاده، چاپ اول، ۱۳۷۱.

حضور، علی. فرش بر مینیا تور، مترجم: فرهاد گیتی، تهران: فرهنگان، ۱۴۸ ص، رحلی (گالینگور)، ۴۴۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۲۰۰۰ نسخه.

حضور، علی. فرش سیستان، عکاس: ذبیح‌الله بداعی، تهران: فرهنگان، ۱۷۸ ص، رحلی (گالینگور)، ۱۶۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۲، ۳۰۰۰ نسخه.

حضور، علی. فرش هراتی (هنوز چاپ نشده است) حضور، علی. فرهنگ اصطلاحات فرش ایران (هنوز چاپ نشده است)

حضور، علی. دایرةالمعارف فرش ایران (هنوز چاپ نشده است)

خ:

خالدی، نرگس. قالی در ایران، تهران: بی نا، ۱۳۶۳، ۵۶ ص، عکس، طرح نمودار و نقشه.

خدابخشی، رضا. گونه‌های فرش لری. قم: دارالنشر اسلام، ۸۰ ص، وزیری (شمیز)، ۴۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۷، ۲۰۰۰ نسخه.

خواججه نصیری، ساسان. رنگرزی و قالی بافی، چاپ

دوم، تهران: کتابخانه خیام، ۱۳۰۸. خدایار، ویلا گلیم، تهران: سازمان صنایع دستی ایران، ۱۳۶۴، ۵۰ ص.

د:

دادگر، لیلیا. نکاتی چند در زمینه نگهداری و نمایش قالی در موزه‌ها، تهران: وزارت ارشاد اسلامی، اداره کل موزه‌ها (گروه پژوهش و برنامه‌ریزی)، ۱۳۶۴، ۲۵ ص، مصور، طرح.

دانشگر، احمد. فرهنگ جامع فرش یادواره (دانشنامه ایران)، به همراه آوردهایی از استاد محمود فرشچیان و استاد رسام عزیززاده، تهران: یادواره اسدی، ۶۵۰ ص، رحلی (گالینگور)، ۸۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۶، ۳۰۰۰ نسخه.

دیپلو فریه، ر. هنرهای ایران، مترجم: پرویز مرزبان، تهران: فرزاد، چاپ اول، ۱۳۷۴.

دوری، کارل. جی. هنر اسلامی: معماری - کاشیکاری - فلزکاری - بافندگی، مترجم: رضا بصیری، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۱۳۶۳، ۲۴۸ ص، مصور.

دیار بکرلی، نجات. قالی پازیریک، مترجم: خ. ظهیری، تهران: سازمان صنایع دستی ایران، استان آذربایجان شرقی، ۱۳۶۶، ۱۳ ص، طرح و نقشه.

ر:

رحیمی، مسعود. بافنده کرد، نقاش ذهن خویش، تهران: سازمان میراث فرهنگی کشور، ۱۳۶ ص، وزیری (شمیز)، ۶۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۶، ۲۰۰۰ نسخه. رخوند، سوری. گبه، تهران: اداره کل موزه‌ها، ۲۹ ص، ۱۳۶۵، مصور.

رشیدیان، خلیل. پژوهشی درباره قالی بافی و مسائل آن در روستاهای منطقه بیابانی شرق کاشان (ابوزید آباد و روستاهای منظومه آن)، تهران: دانشگاه تهران، مرکز تحقیقات مناطق کویری و بیابانی ایران، ۱۳۵۷، ۲۳ ص، مصور، جدول، نمودار.

ستاری، محمد. قالی بافی؛ عکاس: محمدستاری، تهران: امیرکبیر و شکوفه، ۳۶ ص، ۸۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۶۸، ۱۱۰۰۰ نسخه.

سمسار، محمدحسن؛ یحیی ذکا. آثار هنری ایرانیان (۲ جلد)، تهران: انتشارات نخست وزیری، قطع رحلی، چاپ اول، ۱۳۵۷.

سهمی‌زاده ابیانه، مرتضی. تکمیل فرآورده‌های نساجی و رنگرزی (جلد دوم) (جلد اول، ۱۳۶۸) تهران: صفار، ۱۳۷۳.

سیف، هادی. مجنون‌ها، تهران: سروش، ۷۴ ص. سیدصدر، محمود. گلیم بافی، تهران: وزارت صنایع سازمان صنایع دستی ایران، ۱۳۶۳، ۵۴ ص، جدول، طرح.

ش شرکت سهامی فرش ایران. شناخت شاهکارهای فرش ایران، تهران: پیشگیر، ۱۳۵۱.

شرکت سهامی فرش ایران. اطلاعات پایه‌ای در

مرحوم عربزاده و راز هنر فرش

ابداعی خودش بود، از کارهای وی بود.

اما شیوه رایج، پاسخگوی نقش‌پردازی‌های رسام نبود و وی خود را اسیر چنبره بافت و گره‌های سنتی نکرد. این اعتراض در شیوه بافت بود که توانست «گره‌اوز» را خلق کند. دهه چهل و پنجاه دوران شکوفایی هنر رسام در طراحی و بافت قالی است و نتیجه تلاش او آثاری است چون: قوم متفکر، فتح قلعه سومنات به دست سلطان محمود و... وی گذشته از آنکه نقش زیادی در پیوند حرفه قالی‌بافی با جنبه‌های هنری داشت و برای تعالی این هنر - صنعت رهنمودهای سازنده‌ای ارائه داد، در عین حال استاد کاری بزرگ در حرفه رنگرزی و رفوگری نیز به حساب می‌آمد.

به هر حال وی با حفظ تمام میراث‌های هنری و راز و رمزهای اصالت قالی ایران دست به خلاقیت و نوآوری زد و دنیای بدیع نگاره‌ها و رنگ‌های خود را ساخت به نحوی که هیچ یک از کارهای او از درون‌مایه اصلی هنر قالی ایران خارج نیست. وی با هدیه تمام آثار هنری خود به ملت ایران، توشه هشتاد و سه ساله خود را برای همیشه ذخیره هنر و فرهنگ ایران کرد.

رسام عربزاده این هنرمند تهریزی چند سالی است که از میان ما رفته است، اما اعتقاد و اندیشه‌اش را در تار و پود فرش‌های ماندگارش برای آیندگان گذاشت. مهارت و کارایی او که در ابتدا برای استادان خط و نقاشی به حساب نمی‌آمد، در کوتاه مدت بر همگان روشن شد. تابلویی سیاه قلم که به کمک رنگ و روغن می‌کشید شباهت بسیاری به عکس داشت و روشی جدید در بهره‌گیری از رنگ و روغن سیاه و سفید به حساب می‌آمد. وی کار مینیاتور را با دقت و خلاقیت دنبال کرد و با استفاده از مضامین شعرها، مینیاتورهای ارزنده‌ای پدید آورد که از آن جمله می‌توان به تابلو تصویر «یوسف و زلیخا» اشاره کرد.

استاد رسام با تجربه نقاشی مینیاتور و توانایی‌هایش در بافت فرش، زمینه‌ساز تحولی در فرش ایران شد. رقص فرشگان، فرش بود که وی را با دنیای ناشناخته رنگ آشنا کرد. نوآوری‌های او در طراحی و بافت فرش، نقش‌پردازی بر مبنای اصول جدید مانند رعایت مقیاس و اندازه‌ها و بهره‌گیری از طرح‌هایی که نقش «ز» غلط نامیده می‌شود و درواقع طرح‌هایی که ترکیبی از نظام متعارف سنتی و طرح‌های

زمینه تولید فرش ایران، تهران، ۱۳۵۵، ۲ ج، جدول. شرکت سهامی فرش ایران. شناخت نمونه‌های نفیس از فرش ایران، تهران، ۱۳۵۲، ۲ ج، متن فارسی و انگلیسی.

صادقی فسایی، محمد. با تاروپود عشق گبه‌ها و قالی‌های عشایری فارس، تهران: نگار، ۱۹۹ ص، رحلی، ۲۵۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۱، ۳۰۰۰ نسخه. صنعت فرش. بی‌جا، بی‌نا، بی‌تا، ۴۵ ص، عکس، طرح.

صوراسرافیل، شیرین. فرش ایران، تهران: فرهنگسرا، ۱۳۶۶، ۲۷۹ ص، مصور، طرح، جدول، نقشه صوراسرافیل، شیرین. طراحان بزرگ فرش ایران (سیری در مراحل تحول طراحی فرش ایران)، تهران: سروش، ۴۷۲ ص، رحلی، ۵۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۱. صوراسرافیل، شیرین. تاریخ منقوش فرش همدان، تهران: مینا، ۲۲۰ ص، رحلی (گالینگور)، ۷۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۳۰۰۰ نسخه.

صوراسرافیل، شیرین، فرش نایب، تهران: فرهنگان، ۱۳۲ ص، رحلی (گالینگور)، ۵۰۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۶، ۲۰۰۰ نسخه.

صوراسرافیل، شیرین. غروب زرین فرش ساروق، تهران: نویسنده.

صوراسرافیل، شیرین. فرش خوب، فرش بد و فرش استاندارد، موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی.

صوراسرافیل، شیرین. رنگ‌های ایرانی، تهران: موسسه تحقیقات فرش دستباف

ط
طاهرزاده بهزاد، حسین. طراحی قالی و تذهیب، تهران: فرهنگسرا (پساوولی)، ۸۸ ص، رحلی (شمیز)، ۸۵۰۰ ریال، چاپ سوم، ۱۳۷۸، ۳۰۰۰ نسخه.

طاهرزاده بهزاد، حسین. نقشه‌های قالی، تهران: وزارت بازرگانی و پیشه و هنر، ۱۳۱۶، ۹۲ ص، شماره‌گذاری گوناگون، عکس، طرح و نقشه.

طایی، حسین. گلیم بافی کردستان، تهران: سازمان صنایع دستی ایران، ۱۳۶۵، ۴۰ ص.

طرح‌های مینیاتور، فرش و رسم‌های هنری، تهران: فرهنگسرا (پساوولی)، بی‌تا.

طرح‌های دستباف‌های عشایر ایران. تهران: وزارت جهاد سازندگی، ۴۰ ص رحلی (شمیز).

ظ
ظهری، خوجه دوری. مسند و گلیم، تهران: سازمان صنایع دستی استان آذربایجان شرقی، ۱۳۶۶، ۱۹ ص، طرح، جدول و نقشه.

ف
فاخر، حسین. فرش در اقتصاد و اجتماع ایران، تهران: نویسنده، چاپ اول، ۱۳۴۵، ۳۴ ص.

فروزان، ناصر. رنگ و طبیعت، تهران: انتشارات دیبا، ۱۳۷۵

فوتن، پاتریس. قالی ایران یا باغ همیشه بهار، مترجم: اصغر کریمی، تهران: معین، ۱۸۴ ص، وزیر (گالینگور)، ۱۵۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۲۲۰۰ نسخه.

ق

قاضیانی، فرحناز. بختیاری‌ها، بافته‌ها و نقوش، تهران: سازمان میراث فرهنگی کشور، ۲۱۶ ص + ۲۷ ص، قطع وزیری، چاپ اول، ۱۳۷۶، ۲۰۰۰ نسخه.

قالی‌های زیبا و نفیس ایران. گردآورنده: جواد یساولی ثانی، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۲۰۲ ص، رحلی، ۱۸۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۰، ۱۰۰۰ نسخه

قالی‌ها و قالیچه‌های ایران. گردآورنده: جواد یساولی ثانی، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۱۲۲ ص، جلد اول، رحلی (سلفون)، ۳۵۰۰۰ ریال، چاپ سوم، ۱۳۷۴، ۳۰۰۰ نسخه

قالی‌های و قالیچه‌های ایران. گردآورنده: جواد یساولی ثانی، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۹۸ ص، جلد دوم، رحلی (سلفون)، ۳۵۰۰۰ ریال، چاپ دوم، ۱۳۷۴

قالی‌ها و قالیچه‌های ایران. گردآورنده: جواد یساولی ثانی، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۹۶ ص، جلد سوم، رحلی (سلفون)، ۳۵۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۴، ۴۰۰۰ نسخه

کخ، هایید سازی. از زبان داریوش، مترجم: پرویز رجیبی، تهران: کارنگ

گائزرومن، اروین. قالی ایران - شاهکار هنر، تهران: سازمان اتکا، ۱۳۵۷، ۵۴۶ ص، مصور، عکس، نقشه.

گزیده قالیچه‌های نفیس موزه دلفین. عکاس: امیرعلی جوادیان، تهران: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۱۴ ص، خشتی، ۲۵۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۴، ۵۵۰۰ نسخه.

گلاک، جی؛ سومی هیراتوگلاک. سیری در صنایع دستی ایران، مترجم: حمید عنایت، تهران: بانک ملی ایران، رحلی، چاپ اول، ۱۳۵۶.

لوگاشو، بی‌بی رابعه. ترکمن‌های ایران (پژوهش تاریخی - مردم‌شناسی)، مترجم: سیروس ایزدی؛ حسین تحویلی، تهران: شباهنگ، ۱۳۵۹، ۱۶۶ ص، مصور.

مجموعه مقالات کنفرانس بین‌المللی فرش ایران (۳ جلد). محققان فرش ایران، تهران: مرکز توسعه صادرات ایران، ۱۳۷۱-۱۳۷۶

مقدمه‌ای بر شناخت قالی ایران: مواد و ابزار، رنگرزی، طراحی و شیوه‌های بافت، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۴۴۸ ص، رحلی (سلفون)، ۶۰۰۰۰ ریال، چاپ دوم، ۱۳۷۵، ۲۰۰۰ نسخه.

موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، بازار جهانی فرش، تهران: نویسنده، چاپ اول، ۱۳۶۴، ۳۸۶ ص.

نراقی، حسن. تاریخ اجتماعی کاشان، تهران: انتشارات علمی و فرهنگی.

نصیری، محمدجواد. سیری در هنر قالی باقی ایران، ناشر: نویسنده، ۲۲۳ ص، چاپ اول، ۱۳۷۴.

نقش‌های قالی ترکمن و اقوام همسایه. گردآورنده: علی حصوری، تهران: فرهنگان، ۲۶۲ ص، رحلی، ۸۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۱.

نیازی، نیازمحمد. نقشه‌های نیازجان (حدود ۴ نقشه برای یافتگان ترکمن)

نیرومند، پوران دخت. آموزش هنر قالی بافی، تهران: بازتاب، با همکاری انتشارات پویند، ۱۷۰۰ تومان، چاپ اول، ۱۳۷۸، ۳۰۰۰ نسخه.

ورزی، منصور. هنر و صنعت قالی در ایران، تهران: رز، ۳۱۵ ص، چاپ اول، ۱۳۵۰.

وزارت کار و امور اجتماعی. سپاهیان انقلاب و صنعت فرش، تهران، ۱۳۴۹، ۴۶ ص، مصور.

وزارت آموزش و پرورش. هنر قالی بافی در ایران، تهران، ۱۳۵۲، ۷۱ ص، مصور.

وزارت بازرگانی. بررسی مسائل مربوط به هنر و صنعت فرش دستی ایران، تهران، ۱۳۵۸، ۴۵ ص، جدول.

وزارت صنایع، موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران. فرهنگ فرش دستباف، تهران، ۱۳۵۵، ۵۰ ص.

وزارت تعاون و امور روستاها. الیاف‌شناسی، رنگرزی و قالی بافی، تهران، ۱۳۵۵، ۳۶ ص، طرح، نمودار.

وولف، هانس. ای. صنایع دستی کهن ایران، مترجم: سیروس ابراهیم زاده، تهران: انتشارات و آموزش انقلاب اسلامی، ۴۰۷ ص، چاپ اول، ۱۳۷۲.

هال، الستر. گلیم‌های ایرانی، مترجم: کرامت‌الله افسر، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۱۰۰ ص، رحلی (سلفون)، ۲۵۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۳۰۰۰ نسخه.

هال، الستر؛ جوزه لوجیک و یووسکا. تاریخچه، طرح، بافت و شناسایی گلیم، مترجم: شیرین همایون فر؛ نیلوفر الفت شایان، تهران: کارنگ، ۳۹۴ ص، رحلی (کالینگور) ۱۵۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۷، ۵۰۰۰ نسخه.

هنگلدین، آرمن. قالی‌های ایرانی: مواد و ابزار، سوابق نقوش، شیوه‌های بافت، مترجم: اصغر کریمی، تهران: فرهنگسرا (یساولی)، ۱۰۸ ص، رحلی (سلفون)، ۴۰۰۰۰ ریال، چاپ اول، ۱۳۷۵، ۳۰۰۰ نسخه.

یاوری، حسین؛ مهرزاد عارفی. آشنایی بیشتر با برخی از گلیم‌های دستباف کشور، تهران: سازمان صنایع دستی ایران، ۱۳۶۶، ۱۰۶ ص، طرح و نقشه.

منبع:

● خانه کتاب ایران. کارنامه نشر ایران، چاپ اول، بهمن ۱۳۷۷.

● کتابشناسی و راهنمای صنایع دستی ایران، فرزانه طاهری قندهاری، میترا طاهری‌نظفی، دفتر پژوهش‌های فرهنگی، چاپ اول ۱۳۶۹، ۲۷۰ ص، وزیری.

● واحد اطلاع رسانی خانه کتاب ایران

از زبان داریوش

- از زبان داریوش
- پروفیسور هایدماری کخ
- ترجمه: دکتر پرویز رجیبی
- انتشارات کارنگ

کتاب، حاصل پژوهش‌های نویسنده در سال‌های شکوفایی ایران‌شناسی در دهه ۴۰ میلادی است. نظام زندگی ایرانیان در عصر هخامنشی، سازمان اداری حکومت و مقام‌های اداری، نظام مالیاتی، بنای تخت جمشید، موقعیت اجتماعی زنان، سربازان و کشاورزان و دین ایرانیان مورد بررسی قرار گرفته است. جالب‌ترین بخش کتاب برای علاقمندان به دستبافته‌ها و فرش ایرانی، بخشی است که به فرش‌های این دوره پرداخته و با معرفی فرش، به عنوان یکی از ملزومات زندگی، به مطالعه یکی از نقوش منحصر به فرد موجود در بنای تخت جمشید پرداخته است. نقش، آشکارا، تصویری از قالیچه‌ای زیباست که وجوه مشترک بسیاری با قدیمی‌ترین قالی مکشوفه یعنی فرش بازرگیک دارد.

نقش‌های قالی ترکمن و اقوام همسایه

■ نقش‌های قالی ترکمن و اقوام همسایه
■ گردآوری: دکتر علی حصوری
■ انتشارات فرهنگان

ترکمن‌ها، که در شمال ایران، شمال افغانستان و در جمهوری‌های تازه مستقل ترکمنستان و ازبکستان زندگی می‌کنند، گرچه بر اثر عواملی مانند تسلط فرهنگ‌های همسایه، سنت‌های فراوانی را از دست داده‌اند، ولی همچنان اصالت خود را حفظ کرده‌اند. یکی از حامل‌های اصالت ترکمن‌ها، فرش ترکمن است، که بیش از هر کالایی به آن علاقه‌مند بوده‌اند و آن را به شکل‌ها و اندازه‌های گوناگون، و سرشار از نقش‌های متنوع و نمادینی که نوع زندگی آنها را یادآوری می‌کند می‌بافته‌اند.

در این کتاب، حدود ۸۰۰ نقش که در بافته‌های ترکمنی و اقوام همسایه مانند قرقیز و ازبک به کار رفته است با تحقیق در منابع مختلف و نیز پژوهش میدانی، گردآوری شده و با ترسیم مجدد ارائه شده‌است. برای هر نقش، یک شماره مسلسل و اطلاع داده شده: نام بومی به خط فارسی، نام قبیله یا قوم، نام یا معنای فارسی نقش، تلفظ نام بومی نقش به الفبای آوایی، ماخذ نقش و املائی نام بومی نقش در آثار اروپایی (عمدتاً آلمانی). در پایان کتاب چهار نمایه (فهرست راهنما)ی الفبایی برای نام‌های بومی به خط فارسی، نام‌های فارسی، تلفظ نام‌های بومی، و املائی اروپایی نام‌های بومی آمده است که در هر یک، هر مدخل به شماره(ها)ی نقش خود ارجاع شده است. در ۴۴ صفحه‌ی اول کتاب، متن تحقیقی - توضیحی مؤلف آمده است با این عنوان‌ها:

سراغاز، الفبای آوایی، ترکمن‌ها: تاریخ و نقش قالی آنان، نقش‌ها و نقش مایه‌های ترکمنی: سرچشمه و معنی، ترکمن‌های امروز و قالی آنان، نقش‌ها و دسته‌بندی نقش مایه‌ها، منابع نقش‌ها و توضیح شرح‌ها و منابع و ماخذ نقش‌ها.

کتاب در ۲۶۲ ص، در قطع رحلی در سال ۱۳۷۱ منتشر شده است.

فرش نایین

■ فرش نایین
■ پژوهشگر و مؤلف: شیرین صوراسرافیل
■ انتشارات فرهنگان

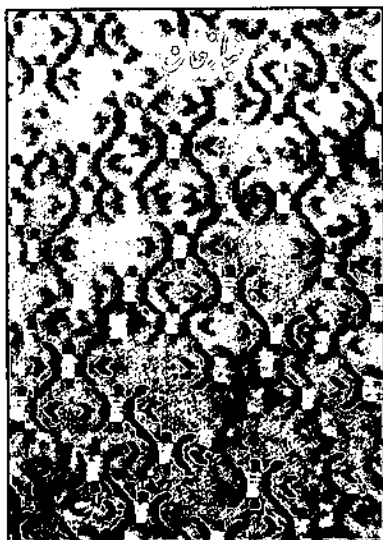
اگر بتوان دست‌یابی یک جریان فرهنگی با واقعیت محدود زمینی و سرزمینی را به ابعادی فرامکانی و جهانی، یک «پدیده» دانست، بر فرش نایین تعبیری جز پدیده نمی‌توان اطلاق کرد.

در نایین، در مقطع زمانی خاصی، توانایی تولید پارچه‌های ظریف به عرصه‌ی تولید مهمان تازه رسیده، یعنی فرش، منتقل شد و بافت استثنایی آن را به وجود آورد. رنگ، در فرش نایین، مفهومی است کاملاً پیوسته با هویت و فرهنگ کویر. رنگ فرش نایین رنگ زندگی است، رنگ جوشش حیات و بالندگی که آن را از نزدیک و در زیر پوست کویر باید احساس کرد. با همین بالندگی است که کالای حاصل کار و تلاش مردمی محروم و کم‌ادعا، از سرزمینی که روزگاری مک‌گریگور انگلیسی، روستاهای آن را «ویرانه‌ترین روستاهای عالم» می‌نامید، تبدیل به یک «پدیده» می‌شود و بر دل و دیده زیباپسندان جهان قرار می‌گیرد.

چگونه یک فرش محلی، با امکاناتی در حد عرف و متداول همه مراکز قالی بافی، و با استفاده از طرح‌های محدود سنتی و رنگ‌هایی محدودتر، به چنین مرزهایی از تکامل ساختاری می‌رسد و مهر و نشانی یک پیر هنرمند بر آن مهری بر تأیید و اعتبار نام ایران می‌شود؟ دست‌یابی به پاسخ این پرسش و پرسش‌هایی دیگر، هدف پژوهش مؤلف کتاب و سفرهای او به بافتگاه‌های فرش نایین بوده است، و یافته‌های او چه بسا جوابگوی بسیاری از مسائل امروز فرش ایران باشد. کتاب در ۵ فصل تنظیم شده است:

کلیات (شامل ویژگی‌های تاریخی، اقتصادی و اجتماعی نایین، جندق و خور و بیابانک، و سابقه فرش در آنها). فرش نایین (شامل ویژگی‌های فنی، مواد اولیه، طرح و نقشه، رنگ‌رزی، بافت و تکمیل). فرش نایین نمادی از یک فرش خوب ایرانی (با بحث در مفهوم هنر در فرش ایران، اصالت طرح، اصالت رنگ، و گروه‌بندی فرش‌های ایران و نایین). طراحان فرش- فرش امروز نایین.

نقشه‌های نیازجان

این مجموعه، کار استاد نیاز محمد نیازی معروف به «نیازجان» بخشی از قدرت و ابتکار در نقش با حفظ اصالت‌ها و دقت در ریزه‌کاری‌ها را که از ویژگی‌های کار استاد است در اختیار بافندگان می‌گذارد. در همین حال، برای هرفرد علاقه‌مند به فرش ترکمن مفید و جالب است.

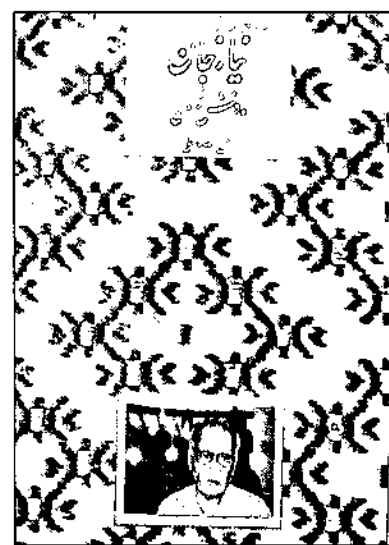
این مجموعه شامل ۴ نقشه است. هر نقشه دارای یک برگ نقش برای متن و یک یا دو برگ نقش برای حاشیه است. رنگ‌آمیزی نقشه‌ها عمداً با رنگ‌هایی صورت گرفته است که رنگ‌های مرسوم فرش ترکمن نیستند. بافنده می‌تواند با ابتکار در تنوع رنگ، عوض کردن حاشیه یا متن نقشه‌های مجموعه با یکدیگر، و حتی به وجود آوردن ترکیب دیگری از نقش مایه‌های متعددی که در نقشه‌ها وجود دارد، محصول کار خود را متنوع‌تر سازد. هدف از چاپ نقشه‌ها همین بوده است، تا بافندگان ترکمن هم از ذهنی‌بافی به نقشه‌بافی روآورند و هم به یکنواختی موجود در بافته‌های خود خاتمه دهند.

■ نیاز جان و فرش ترکمن
 ■ مؤلف: ذبیح الله بداعی
 ■ انتشارات فرهنگیان

An illustrated guide
 to the rugs and Kilims
 of the world
 by Enza Millanese

فرش

■ مریم توسلی
 ■ دانشکده هنرهای کاربردی، کارشناسی ارشد
 ■ ۲۰۹ ص، تصویر، عکس، کتابنامه

این پایان نامه که به روش کتابخانه‌ای انجام شده ابتدا به بررسی موقعیت جغرافیایی بلوچستان به عنوان مکان تجلی هنر سوزن دوزی پرداخته و سیر تاریخی آن قوم و جامعه‌شناسی مردم بلوچ را شرح داده است. در معرفی هنر مردم بلوچ و نقش آن در اقتصاد مردم، به هنر سوزن دوزی، گلدوزی، قالی بافی، گلیم بافی اشاره و نقش‌های به کار رفته در صنایع دستی این مردم را تحلیل کرده است. همچنین ضمن بیان نحوه تولید و مواد لازم برای هنر سوزن دوزی، به بررسی کاربردهای سنتی امروزی آن و تغییرات فرم و رنگ در مسیر زمان می‌پردازد.

در بیان فرم و رنگ در هنر بلوچ، دنیای تجریدی و زیبایی فرم‌ها و دنیای متنوع و شاد و رنگ‌های گرم بلوچ به تفکیک مورد بررسی قرار گرفته و نظرات جامعه‌شناسان و هنرشناسان و روان‌شناسان مختلف را که در مورد فرم و رنگ‌هایی چون فرم‌ها و رنگ‌های بلوچ نظریاتی ارائه داشته‌اند بررسی کرده است. وی ضمن تحلیل و مقایسه آنها سعی در ارائه تحلیلی مبتنی بر علوم جامعه‌شناسی و روان‌شناسی، توجه هنرمندان را به الهام از ترکیب‌بندی رنگ در هنر بلوچ جلب و به کاربرد و نقوش سنتی در گرافیک امروز اشاره کرده است.

فرش و گلیم در جهان شرق همواره از اهمیتی خاص برخوردار بوده و در جهات متعددی از جمله به عنوان سجاده، زیرانداز، تزئین و... مورد استفاده قرار گرفته است.

اثر حاضر که با تصاویر رنگی زیبایی همراه است، تلاش می‌کند ویژگی‌های فنی و تزئینی فرش‌های شرقی را بررسی کرده و خواننده را در شناخت مناطق جغرافیایی بافت و تولید فرش و کیفیت آنها یاری دهد. اثر میلانزه به بافت فرش و تاریخ آن، مواد مورد استفاده، طرز و سبک کار اشاره کرده و با ارائه تصاویر رنگی متعدد به بررسی مهم‌ترین فرش‌ها و گلیم‌ها می‌پردازد. همچنین توضیحاتی در مورد طرح‌ها و نقش‌ها ارائه می‌گردد که هم می‌تواند برای محققان و هم برای نوآموزان این رشته هنری سودمند باشد.

میلانزه که یک مورخ هنری اهل ایتالیا است، تحقیقاتی مفصلی در مورد فرش و گلیم در طی فعالیت و تدریس خود در دانشگاه‌های رم و اوربینو انجام داده است. کتاب حاضر در سال ۱۹۹۹، در ۲۰۰ صفحه و با جلد گالینگور به همراه عکس، طرح و نقشه توسط انتشارات I.B.Tauris منتشر شده است.

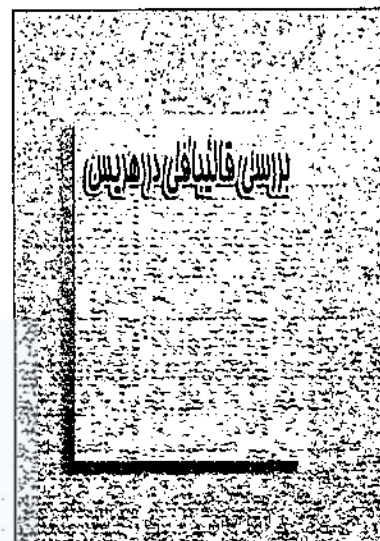
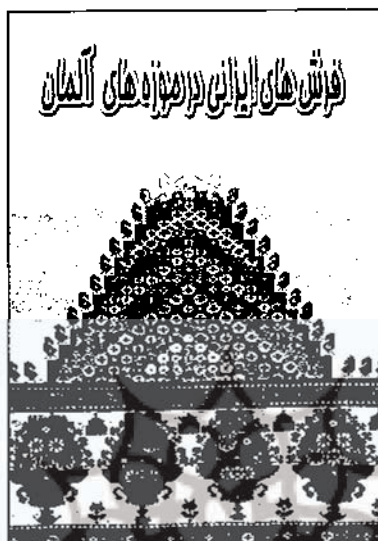
استاد نیاز محمد نیازی، که ترکمن‌ها به خاطر علاقه و ارادت قلبی او را «نیاز جان» می‌خوانند، وی که در کودکی مادر و پدرش را از دست داده، پس از سال‌ها اشتغال به کارهای گوناگون، به مطالعه درباره‌ی فرش ترکمن پرداخته و از آن پس همه زندگی او و همسرش صرف شناساندن فرش ترکمن و آموزش و پرورش یافتگان فرش ترکمن شده است. کوشش‌های نیاز جان بی‌ثمر نمانده است و فرش‌های کارگاه وی تفاوتی آشکار با بافته‌های دیگران دارد. این کتاب درباره او و کارهای او تهیه شده است تا هموطنان ترکمن به ویژه دلسوزان فرش ترکمن را الهامی باشد برای نوآوری بر پایه شناخت اصالت‌ها.

۵۰ تصویر رنگی و ۱۰ تصویر سیاه و سفید، نقش‌ها و نقشه‌ها و نمونه‌هایی از فرش‌های بافته نیاز جان را معرفی می‌کنند.

- بررسی قالیبافی در هریس
- پایان‌نامه کارشناسی ارشد
- تنظیم: فریبا افتخاری
- دانشگاه الزهراء

- فرش‌های ایرانی در موزه‌های آلمان
- پایان‌نامه کارشناسی ارشد
- گردآوری: پرنیان امرآبادی
- دانشگاه الزهراء

- صدیقه شیخی
- پایان‌نامه کارشناسی ارشد
- دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی

صنایع دستی یکی از فعالیت‌های اقتصادی تیره عمله حسین خان به شمار می‌رود که مواد اولیه آن از شهرهای مجاور نواحی ییلاقی و قشلاقی تهیه می‌گردد. استفاده از کاموا مخصوصاً در جاجیم بافی رواج بسیار دارد و بر کیفیت و قیمت فروش دستبافها اثر می‌گذارد و از کیفیت آنها کاسته و در نتیجه قیمت فروش آنها پایین می‌آید. محصولات صنایع دستی علاوه بر جنبه خود مصرفی در بازارهای مناطق شهری مبادله می‌گردد و در آمد حاصل از آنها صرف خرید مواد غذایی و پوشاک می‌شود.

در رنگ‌آمیزی ذوق و سلیقه بافندگان اثر به سزایی دارد. استفاده از رنگ‌های شیمیایی رواج بسیار دارد و تنها از ۱-۲ رنگ گیاهی استفاده می‌شود. چنانچه رنگ‌های گیاهی در میان این تیره احیا گردد به طور قطع بر کیفیت محصولات صنایع دستی اثر می‌گذارد. از نظر مذهبی هیچ محدودیتی در کاربرد رنگ‌ها دیده نشده است و هر بافنده می‌تواند از همه رنگ‌ها استفاده کند. خانوارهای کوچک رو بیشتر از رنگ‌های روشن و خانوارهای ساکن بیشتر از رنگ‌های تیره استفاده می‌کنند. بیشتر طرح‌ها سنتی ثمره فعالیت ذهنی بافندگان است. طرح‌ها از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود و هر بافنده بنا به ذوق و سلیقه خود در طرح‌ها تغییراتی به وجود می‌آورد.

در این پژوهش، نویسنده پس از مقدمه‌ای کوتاه، تاریخچه‌ای مختصر از قالی ایران را در دوره‌های قبل و بعد از اسلام تا زمان حاضر ارائه می‌کند. سپس مطالبی در مورد ابزار قالی بافی، بافت قالی، گره‌های اصلی فرش، آشنایی با انواع بافته‌ها، طرح و نقش قالی آورده است.

در بخشی از پایان‌نامه مطالبی در مورد صادرات قالی ایران، نظر مردم آلمان درباره فرش ایران و وضعیت موزه‌های آلمان ذکر شده است. در پایان فرش‌های موجود در موزه‌های آلمان به همراه تصاویر معرفی شده‌اند. تصویر دارای اطلاعاتی در مورد محل بافت، تاریخ بافت، ابعاد، تعداد گره‌های هر فرش و رج‌شمار آن، نوع طرح، رنگ‌ها و موزه محل نگهداری و توضیحاتی مختصر در مورد هر یک از فرش‌ها ارائه کرده است.

پایان‌نامه حاضر در ۷ بخش و ۱۵۳ صفحه تنظیم شده و در کل ۶۲ بافته ایرانی موجود در موزه‌های آلمان را معرفی می‌کند. کلیه تصاویر این تحقیق به صورت سیاه و سفید می‌باشد.

کار بر روی این رساله، به دو صورت تحقیقات کتابخانه‌ای و محلی بوده است. مشکل اساسی در کار این تحقیق همواره محدود بودن منابع موجود، به ویژه قالی‌های هریس، نه تنها به زبان فارسی بلکه به زبان‌های بیگانه بود. حتی تعدادی از کتاب‌های خارجی نیز که در مورد قالی‌های هریس مطلب داشتند، تکرار مطالب پیشین بود. از این رو تحقیقات محلی، نقش اساسی در این تحقیق داشته و بیشتر مطالب بر اساس مشاهدات و بررسی‌های محلی قرار دارد. تعداد مناطق بررسی شده ۱۷ روستا و شهر هستند که به صورت نمونه‌هایی از مناطق قدیمی و مشهور، یا دارای بافت خوب و طرح‌های خاص و استثنایی انتخاب شدند.

نگارنده پس از مقدمه، در بخش اول ابتدا جغرافیای طبیعی، انسانی و تاریخی استان آذربایجان و سپس جغرافیای طبیعی، انسانی و تاریخی هریس را به همراه نقشه ارائه می‌کند.

بخش دوم به قالی بافی ایران پرداخته و در بخش سوم که عمده‌ترین قسمت رساله است در شش فصل تنظیم شده به تاریخچه قالی بافی در هریس، مواد و ابزار مورد استفاده در قالی هریس، بافت، تولید و تولیدکنندگان و مناطق همجوار که تحت تأثیر قالی هریس قرار گرفته‌اند، می‌پردازد.

نگارنده درباره گلیم هریس نیز در پیوست مطالبی را آورده است و در خاتمه به نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات خود می‌پردازد.

روش ساخت رایج ترین زیورآلات زنان سیستان و بلوچستان

- زیورآلات زنان سیستان و بلوچستان
- مریم کیان، معصومه تهرانی و فریبا باقری
- سازمان میراث فرهنگی کشور

این پژوهش در ۹۲ صفحه شامل پنج فصل و ۱۶۹ عکس (رنگی و سیاه و سفید) می باشد. بخش اول ضمن پرداختن به کلیات، موقعیت تاریخی و جغرافیایی استان و تاریخچه ای کوتاه در مورد استفاده از این زیورآلات را بیان می کند. بخش های بعدی نیز به معرفی مواد و مصالح مورد استفاده در ساخت زیورآلات، معرفی ابزار و تجهیزات کارگاهی، مراحل ساخت زیورآلات و معرفی زیورآلات سنتی زنان سیستان و بلوچستان پرداخته است.

در مقدمه آمده است که یکی از علل عمده در انتخاب این پژوهش، بکر بودن و مدون نبودن مطالب درباره زینت آلات اصیل و سنتی این منطقه می باشد. این بررسی نشان می دهد که ساخت زیورآلات سنتی این منطقه به دلیل عدم توجه متوقف شده و زیورآلاتی با طرح ها و شکل های جدیدی که از طرح های رایج پاکستان و هند گرفته شده به کارگاه های زرگری راه یافته است. این پژوهش می تواند سرآغازی باشد در جهت شناسایی و معرفی زیورآلاتی که روزگاری در این منطقه متداول بوده است و بیان شرایط نامطلوب حاکم بر این هنر شاید، به اتخاذ راه حل هایی در جهت حفظ این هنر سنتی منجر شود.

مراحل ساخت شش گونه زیورآلات اصیل زنان بلوچ اعم از ذوب فلز، ورقه کردن شمش، مفتول کردن آن، پرس ورقه و ساخت قسمت های مختلف هر کدام به تفکیک آمده است. معرفی زیورآلات با اسامی، آوانگاری نام آنها، ریشه یابی لغوی و فرهنگی، موارد استفاده هر یک بخش دیگری از این پژوهش را تشکیل می دهد. عکس های زیبا از زیورآلات نفیس نیز در تکمیل مجموعه آورده شده است.

آسیب شناسی و حفاظت الیاف پشمی رنگ شده با نیل در قالی های بختیاری

- زهره میرزا کوچکی بروجنی
- دانشکده پردیس، کارشناسی ارشد
- ۱۳۳ ص، تصویر، عکس، جدول، کتابنامه

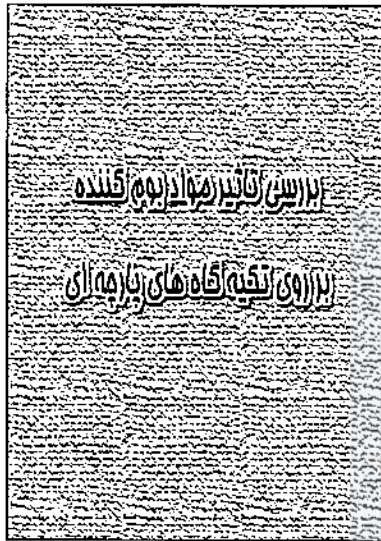

هدف از پژوهش حاضر دستیابی به روش های استخراج و شناسایی رنگ نیل و چگونگی حفاظت الیاف پشمی رنگ شده با نیل در قالی های پشمی بختیاری است که با روش تجربی انجام شده است. جامعه مورد پژوهش ۳۲ نمونه ماکت پشمی رنگرزی شده با نیل است. در مرحله استخراج رنگ نیل از الیاف رنگ شده با نیل، دو روش اسید استیک و مخلوط آب و پریدین مورد مطالعه قرار گرفته و در نهایت استفاده از اسید استیک به دلیل سادگی و سرعت پیشنهاد می شود. در مرحله شناسایی رنگ نیل از سه روش مورد استفاده، نهایتاً روش میکروکمیکال به دلیل راحتی، سرعت و آسانی توصیه شده است. حفاظت الیاف پشمی رنگ شده با رنگ نیل نه تنها در پوسیدگی الیاف نقشی ندارد بلکه به عنوان یک محافظ، الیاف را در مقابل نور حفظ می کند.

رگه رگه شدن رنگ آبی در قالی های بختیاری به دلیل تکرار عمل اکسیداسیون در رنگرزی الیاف پشمی با رنگ نیل می باشد که برای رفع این نقص می بایست الیاف پشمی آبی رنگ مورد نیاز یک قالی یک جا و هم زمان رنگرزی شوند.

بررسی تأثیر مواد بوم کننده بر روی تکیه گاه های پارچه ای (نقاشی رنگ روغن)

- زهره انوری
- دانشکده پردیس، کارشناسی ارشد
- ۱۳۶ ص، تصویر، جدول، نمودار، کتابنامه

هدف از انجام پژوهش شناساندن انواع مواد بوم کننده و تأثیر آنها بر تکیه گاه های پارچه ای در زمان طولانی و با استفاده از سیستم دستگامی است که با روش مطالعه کتابخانه ای و آزمایشگاهی انجام یافته است. در راستای تحقق اهداف، مواد مورد استفاده در بوم سازی معرفی و تکیه گاه های پارچه ای و تأثیر مواد بوم کننده بر روی آنها مورد بررسی قرار گرفته و نمونه هایی نیز با استفاده از مواد بوم کننده متفاوت تهیه و مورد آزمایش قرار گرفته است.

یافته ها نشان می دهد پارچه کتاب بهترین پارچه برای تابلوی نقاشی رنگ روغن و پارچه متقال در درجه دوم قرار دارد. از بین مواد بوم کننده سنتی بوم سریشمی در مورد پارچه کتاب و متقال نتیجه بهتری را به همراه دارد. در مورد استحکام بخش های آکرلیک و پلی وینیل استات هر دو برای پارچه کتابی اثرات استحکام بخش بهترین نسبت به استحکام بخشی بر روی پارچه متقال دارند و در مقایسه اثر استحکام بخشی دو ماده آکرلیک و پلی وینیل بر روی پارچه های کتان و متقال ماده استحکام بخش آکرلیک نتیجه بهتری را به دست می دهد.

بررسی طرح‌ها و نقوش گلیم‌های روستایی و عشایر استان‌های سمنان و خراسان

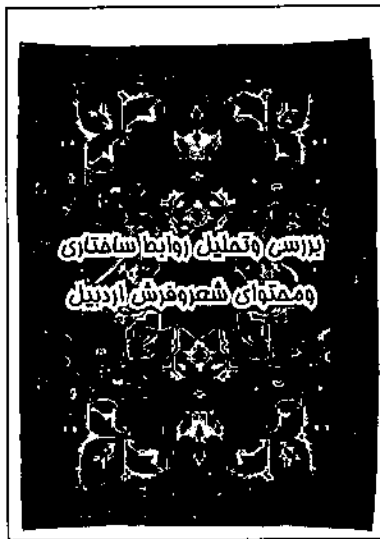
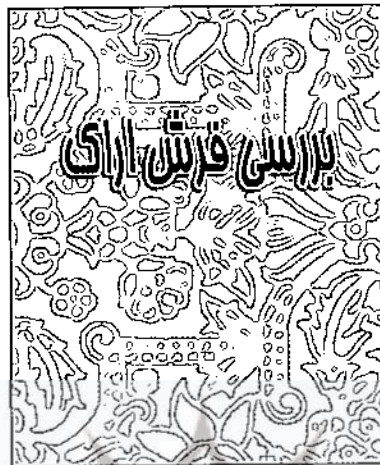
- بررسی طرح‌ها و نقوش گلیم‌های روستایی و عشایر استان‌های سمنان و خراسان
- پایان‌نامه کارشناسی ارشد
- سهیلا محمدپور رضایی

بررسی فرش اراک

- بررسی فرش اراک
- پایان‌نامه کارشناسی ارشد
- تنظیم: اقدس شفیعی

بررسی و تحلیل روابط ساختاری و محتوای شعر و فرش اردبیل

- سعید سیداحمدی زاویه
- دانشکده هنرهای کاربردی، کارشناسی ارشد
- ۳۷۰ ص، تصویر، نقشه (پلان)، جدول، کتابنامه

اراک اگرچه به عنوان یکی از مراکز عمده قالی‌بافی، سابقه بیش از یک قرن در بافت قالی ندارد، اما شهرت جهانی قالیچه‌ها و قالی‌های اراک و روستاهای اطراف آن زیانزد است، تولید قالی اراک ابتدا برای مصرف داخلی اما از نیمه دوم قرن نوزدهم قالی‌ها برای صادرات بافته شد.

نگارنده اضافه می‌کند که آنچه قالی‌های هر منطقه را از سایر قالی‌های مشابه متمایز کند، طرح و نقشه و رنگ آمیزی آنهاست. هر قالی ایرانی دارای طرح و نقشه خاص منطقه خود می‌باشد که به نام همان منطقه نیز معروف است. در اراک به غیر از طرح و نقشه، رنگ قرمز آن نیز یکی از مشخصه‌های فرش این منطقه می‌باشد. رایج‌ترین نقش‌های مورد استفاده در اراک، نقش‌های دسته‌گلی، لچک، ترنج، شاه‌عباسی، بته میری، ماهی درهم و... می‌باشد.

در بخش اول به وضعیت جغرافیایی، فرهنگی و گروه‌های زبانی این منطقه پرداخته می‌شود. و در بخش دوم، تاریخچه قالی‌بافی از گذشته تا امروز، تاریخچه کوتاهی از قالی‌بافی ایران، قالی‌بافی در مناطق مختلف استان مرکزی، از گذشته تا به امروز و سرمایه‌گذاری شرکت‌های اروپایی ارائه شده است.

بخش سوم به مواد اولیه، ابزار کار و وسایل قالی‌بافی، شیوه طراحی و بافت آن، بخش چهارم به طرح‌ها و نقشه‌ها اختصاص داده شده و در بخش پنجم به اهمیت اقتصادی فرش، ارزیابی فرش، بررسی صنعت فرش از لحاظ صادرات و علل رکود آن پرداخته است.

بخش پایانی نیز به نتیجه‌گیری نگارنده می‌پردازد. رساله حاضر در ۲۱۷ صفحه به همراه ۷۲ تصویر سیاه و سفید و رنگی (عکس و طرح) ارائه شده است.

نگارنده در مقدمه آورده است که هنوز آن طور که باید و شاید قالی، این هنر ... صنعت قرون و اعصار کشورمان معرفی و شناسانده نشده است، اما سایر زیراندازهای سنتی ایران نظیر گلیم، حتی کمتر مورد توجه محققان و پژوهشگران بوده‌اند. در ضمن تحقیقات دانشگاهی نیز هنوز به این مهم نه در حد کفایت و نه حتی در حداقل ارزش‌های آن هم پرداخته نشده است.

پس از این مقدمه، تاریخچه‌ای مختصر از گلیم‌بافی در ایران، مواد اولیه و ابزار مورد مصرف در گلیم‌بافی از جمله مواد اولیه مصرفی در گلیم‌بافی (پنبه، پشم، رنگرزی) ابزار و وسایل مورد نیاز (دار، دفتین، قیچی، نقشه)، مراحل چله کشی و طرز بافت گلیم، اشکالات موجود در گلیم‌بافی آورده شده است.

آشنایی کلی با استان‌های سمنان و خراسان و شهرستان‌های آنها مبحث بعدی است که در آن وضعیت گلیم‌بافی چند منطقه از استان خراسان، یعنی شهرستان‌های قوچان، کلات، بجنورد و شیروان بررسی می‌شود.

در فصل بعدی نیز به گلیم‌بافی استان سمنان پرداخته و به موضوعاتی چون گلیم‌بافی در مناطق روستایی و عشایری مرکز سمنان (روستای کندو)، گلیم‌بافی در شاهرود (روستاهای خییج، رضاآباد، خارتوران)، گلیم‌بافی در گرمسار اشاره می‌شود. در فصل آخر نیز مسائل و مشکلات، راه‌حل‌ها و پیشنهادات آورده شده است.

این پایان‌نامه در ۳۱۷ صفحه به همراه عکس‌های سیاه و سفید و رنگی و عکس‌هایی از نقوش ارائه شده است.

هدف از پژوهش فوق دست یافتن به روابط حاکم در فرم و مضمون اشعار فارسی و نقوش فرش بوده که با روش مطالعه کتابخانه‌ای انجام یافته است.

یافته‌های بررسی نشان می‌دهد شعر و فرش از لحاظ ریتم و وزن، ساختاری افقی و عمودی دارند و کانون و مکان‌های قرارگیری اوزان محمول هر کلمه ترتیبیاتی دو به دو داشته و شبیه به نقوش فرش می‌باشد. ساختار اوزان پرکاربرد، همان ساختار نقوش و ترتیب و الویت وزن‌ها در میان اشعار همان است که در فرش دیده می‌شود. طبیعت و مذهب دو علت زاینده و مشترک برای شعر و فرش بوده و از نظر محتوی و مضمون فرش و شعر از جنبه طبیعت‌گرایی رابطه‌ای همسان دارند. از جهت کاربرد نقوش وصفی و مذهبی رابطه نقوش فرش زاینده شعر است. از جنبه طبیعت و راه، رابطه آن دو مجاورتی و متقابل دانسته شده و هر دو هنر از عرفان سرچشمه گرفته‌اند. در خصوص کاربرد رنگ در فرش و قضای رنگی در شعر، هر دو هنر متوجه منشاءهای طبیعی و عرفانی هستند.